

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár féévre hét pengő.

A nagy kérdés.

A debreceni presbiterium legutóbbi ülésén ismét szóba került a magyar reformátusok szervezeti egyesítésének sürgetése, ismét hangzott el olyan hang, hogy ebben a tekintetben mulasztás történt.

Egyik református laptársunk a multheti számában a debreceni egyetem megszüntetésének, vagy megcsonkításának lehetőségéről szólva arra a már nem először hallott eredményre jut, hogy kár volt a debreceni főiskolai tagozatokat megszüntetni, mert azok fennmaradása esetén számíthattunk volna külföldi hittestvéreink nagy anyagi támogatására, így pedig, ha a megszüntetés be nem következik is, a debreceni egyetemről mindjobban távozni fog a református szellem.

A Zsinat utolsó napján az egyház válságos anyagi helyzetével foglalkozott és aggodalmasan mutatott rá azokra a súlyos veszedelmekre, amelyek az államsegély további csökkentése folytán előállhatnak.

Hogyan tartozik össze ez a három, eredetben és tartalomban különböző állásfoglalás?

A debreceni presbiterium abból az elgondolásból indul ki, hogy az Isten ígéjét nem lehet országhatárok szerint korlátozni, vagy módosítani és hogy a Krisztus országának e földön meglévő tagozódását csupán az a valóság okolja meg, hogy az emberek különböző nyelveket beszélvén, az Isten ígéjét valamenynyien ugyanazon az egy nyelven nem érthetik meg. Eszerint az elgondolás szerint mindazoknak, akik nem csak ugyanazzal a tartalommal, de ugyanazoknak a szavakkal az útján hallgatják az Isten ígéjét, egymástól való szét szakítása semmiképp sem helyénvaló és nem egyezik az Isten akaratával, amely az egy közönséges anyaszentegyházra irányul.

Ez mindenesetre igen szép elgondolás és egészen helyes az a következtetés is, amelyet a debreceni presbiterium belőle kivon, hogy tudniillik a különböző országokhoz csatolt, de ugyanazon hitet valló, Istent ugyanazon nyel-

ven s ugyanazon szertartással dicsérő magyar reformátusoknak egységes szervezetbe foglalása kívánatos, sőt szükséges.

Legfeljebb abban volna tévedés, ami azonban a debreceni presbiterium tagjainak túlnyomó részétől távol áll, ha ez a sajnálatos helyzet a magyarországi egyetemes Konvent rovására írható volna. Ismétlem, ez a feltevés kétségkívül nagyon távol áll a debreceni presbiterektől, hiszen éppen ennek a presbiteriumnak elnöke az Egyetemes Konventnek is elnöke s a debreceni presbiteriumnak három köztiszteletben álló tagja helyet foglal az Egyetemes Konvent külügyi bizottságában is. Mindezek a presbiterium szóbanforgó ülésén jelen voltak s bizonyára nem akartak önmagukat kárhoztató határozatot hozni. Valamint a többieknek sem volt eszéágában sem olyan feltevésből indulni ki, amely ünnepezt vezérüknek és nagyrabecsült társaiknak is kárhoztatását jelentené.

Debrecenben is nagyon jól tudják azt, csak úgy mint máshol, hogy a magyar reformátusok közt egység nem a magyarországiak közömbössége, vagy mulasztása, hanem az elszakító hatalmasságok kíméletlen és erőszakos állásfoglalása miatt lehetetlen. A debreceni presbiterium nyilván nem akar egyebet, mint annak újból meg újból hangsúlyozását, hogy a magyar nemzetnek természetellenes széttagozása nem sújthatja az egyházat is, mert egyház és állam két különböző személy.

Ugyanennek a gondolatnak halkított hangú nyilvánítása a Kálvinista Szemle cikke is. Mi nem akarunk vitába bocsátkozni tisztelt laptársunkkal azon a kérdésen, vajjon a főiskolai oktatással járó súlyos áldozatok hozatala a mi szegény országunkban lehet-e a református egyház feladata; azon sem, vajjon, ha 1914-ben megmaradt volna a debreceni kollégium három akadémiai fakultása, csakugyan lett volna-e részünk kül- és belföldi hittestvéreink támogatásában s nem kellett volna-e a bekövetkezett súlyos időkben az akadémiai tanszakoknak legalább egy részét egyetem nélkül is megszüntetni. Ezen vitatkozni meddő is volna, hiszen egyi-

könk sem tudhatja, hogy mi lett volna, ha másként lett volna.

Abban azonban egyet kell értenünk mindnyájunknak, hogy a debreceni egyetem, mihelyt egyszer állami intézmény, nem egyházi intézmény és tehát szellemében másformává is lehet, mint amilyen ebben a percben. Valószínű ugyan, hogy bármilyen változás következék is be, a genius loci éreztetni fogja a maga hatását, de bizonyos, hogy ahol nem magunk vagyunk az úr, ott nem tőlünk függ a szellem fennmaradása.

Vagyis, im a Kálvinista Szemle cikkeskéje is azt hirdeti: ne felejtsük meg arról, hogy az államtól, még a magunk államától, ettől az édes és forrón szeretett hazától is különbözünk és az egyháznak, ha a maga céljainak biztosítására törekszik, a maga lábán kell haladnia.

A zsinati határozat mintha nem teljesen azonos gondolkodásmódnak volna eredménye. Itt a nagy bajban az első orvosságnak azt látják, hogy az államot figyelmeztessük a bennünket fenyegető veszedelemre.

Elismerem, a Zsinatnak nem állt módjában mást tenni. Egyik napról a másik napra nem lehet a világot megváltoztatni s különösen nem lehet olyankor, amidőn, mint most, sok vonatkozásban az életbenmaradás lehetősége forog kockán.

A nemes Don Quixote lovagra emlékeztető eljárás lett volna éppen most a Zsinattól, ha akár azt mondja, hogy ettől a perctől fogva pedig a magunk erejére bízva fogunk élni; akár azt mondja, hogy mivel nem győzzük a reánk szakadt teménytelen terhet, tehát nem fogunk teljesíteni semmi olyan feladatot, ami elsősorban az államra várna. Nem lehetett egyebet tenni, mint arra az álláspontra helyezkedni, hogy mivel a magunk erejéből azt a sok feladatot, amit az állam helyett végzünk, nem láthatjuk el, ragaszkodunk kell az állami támogatás sértetlenségéhez.

Amde maga az a tény, hogy mostani helyzetünknek nehézségét jórészt éppen az előzően adott állami segítség fokozatos csökkentése idézte elő, élénk memento arra, hogy mi és az állam nem egy vagyunk és egy nem lehetünk.

Persze, van nagyon sok feladat, amit szívesen látnánk el, ha volna hozzá anyagi erőnk. De végre mégis csak számot kell vetni azzal, quid valeant humeri. Mindenkinek, az egyháznak is, első a maga élete. Minden más feladatot csak akkor végezhetünk, ha a magunk megélése biztosítva van. Az állam által is végezhető, vagy első sorban az állam által végzendő feladatokat csak akkor végezzük, ha arra a magunk erejéből képesek leszünk. Nem jó az, ha a nemes familia az ekklezsia költségén építet s különösen nem, ha nem is egészen bizonyos, hogy a familiának látszat szerint dicsőséget hozó építkezés valóban javára válik-e a familiának.

Az egyház és az állam közötti viszony

nagy problémájának körét érinti mind a három hír, amelyet cikkem elejére tettem. Erről a problémáról sohasem lehet azt mondani, hogy nincs napirenden.

Azzal végzem most is, amit sokszor elmondtam már.

Én nem kívánom, hogy úgy legyen, azt sem állítom, hogy úgy lesz, de azt tudom, hogy úgy lehet, amint Európa nagyon sok országában lett. Jöhet az amerikai rendszer. Az egyház és állam teljes szétválása. Ha jön: nem szabad bennünket készületlenül találnia. — Nekünk, mai nemzedéknek, nem lehet az a feladatunk, hogy minél jobban körülbástyázzuk magunkat az állami támogatásokkal és igyekezzünk minél jobban utólni e téren a római katolikus egyházat; hanem az a feladatunk, hogy minél jobban neveljük magunkat és az utánunk következő generációt arra, hogy ha kell, minden állami támogatás nélkül is megélhessünk, mintahogy megéltek a mi szegény, de a magyar műveltség történetének ragyogó hőseivé vált atyáink.

Minekünk, magyar reformátusoknak, semmiképpen és semmi áron sem lehet elszakadni a lélek és az érzelm világában a magyar nemzettől és a magyar hazától. De készen kell lennünk arra, hogy az anyagiakban külön álljunk a magyar államtól. A hazának minden áldozat, az államtól semmi függés: ez a református ideál.

K. B.

Vallásváltatások Magyarországon 1817—1846-ig.

A bécsi Staatsrathoz beküldött jelentések alapján.

(Folytatás).

A nagyszámú kitérésére a zsidóknak magyarázatot ad az a tulajdonképen ugyan nem magyar vonatkozású, de azért nagyon jellemző körülmény is, hogy az osztrák tartományokban az 1821—4391. St. R. akta szerint, az 1765 febr. 15-i rendelet értelmében, a hét évet betöltött zsidógyermek szülői beleegyezés nélkül is római katolikusá lehet, minthogy, e rendelet szerint, ekkor már kellő érettséggel bír arra nézve, hogy vallását maga választhassa meg. De még tovább is ment ez a rendelet. Kimondta azt is, hogy a hat évet betöltött gyermek is kitérhet már, ha akar, azonban előbb egy vizsgálatnak kell alávetni magát azért, hogy megtudják, elég ismerettel rendelkezik-e a róm. katolikus egyház hitelvei felől. Ha nem felel meg, úgy adják oda egy évre árvaházba, vagy adják egy családhoz s csak hét éves kora után részesítsék keresztségben. Érdekes, hogy ez a St. R. határozat eltörölte a fentemlített törvény azon rendelkezését, mely szerint a kitérő gyermeknek a zsidó szülők kötelesek voltak az örököszt kiadni s az erre vonatkozó döntések mérőszinórjául minden egyes bekövetkezendő esetben a „polgári törvénykönyv“ megfelelő szakaszait jelölte ki.

értéke és függ annak a lelkipásztornak az erkölcsi életétől és tekintélyétől, amely az egyházat mégis csak legelsősorban képviseli s annak életmegnyilvánulását irányítja. Már pedig akár az állásnélküliség, akár a szociális nyomorúság kétségtelenül nagy erkölcsi és néha még anyagi kísértés elé is állítja az embereket. Éppen ezért, ha akár én, akár más szívünk legforróbb szeretetével aggódunk ezekért a szerencsétlenekért és igyekeznénk súlyos helyzetükön valami módon könnyíteni, nem lehet rá az a válasz, hogy örüljenek, hogy így is élnek, más még jobban nyomorog. Míg van egyetlen mód és lehetőség a segítségre, addig valakinek a veszni hagyása felelősséggel terheli azoknak a lelkét, akik tehettek volna, vagy tehetnének valamit az érdekükben és ezt elmulasztották.

Mély tisztelettel kérem e cikk minden olvasóját, méltóztassék így felfogni vállalkozásomat s méltóztassék soraimból nemes szándékot, jóakaratot kiolvasni még akkor is, ha néha a fiatalember járatlanságával talán nem találok meg a kifejezésekben a legenyhébbet és legillendőbbet.

Már most, ami magát a káplánkérdést illeti, a sötét színeket elhagyva s csak a reális igazságot véve alapul, kétségtelen, hogy a kérdés eddig nagyon el volt hanyagolva. Az is kétségtelen, hogy nehéz dolog ezt a kedvező időben elhanyagolt ügyet az elképzelhető legkedvezőtlenebb időben rendezni, de azért próbáljuk meg komolyan beszélgetni róla, hiszen minél nagyobb az általános nyomorúság, annál inkább szükség van a könyörülő szeretet és segíteni akarás példátlan fellobogására.

Az egész kérdésnek a legegyszerűbb megoldása az lenne, ha minden káplánnak fel lehetne emelni a fizetését ellátáson kívül — nem mondok sokat — csak legalább havi 60 P-re. Ez már olyan fizetés lenne, ami biztosítaná azt, hogy ne kelljen a káplánnak nyomorogni, sőt tudjon áldozni az önképzésére is valamit. És ez igazán nem nagy igény. Hiszen ha az ellátást havi 60 P-re értékeljük (ennyiért szűkös ellátást lehet is kapni, meg egy családban, ahol öthatan étkeznek, a hetedik kosztja nem is kerülhet többbe), akkor is csak havi 120 P-t tesz ki a fizetése, szemben a kevesebb ideig tanuló s hamarabb fizetéshez jutó tanító havi 130 P kezdőfizetésével (a 10% levonása után!), amelyet a tanító a nyugdíjjogosultsággal együtt már 19—20 éves korában megkezd élvezni. De még az újabb rendszerű segédtanítás is jobb a fent vázolt káplánságnál.

De nézzük, kik közül kerülnek ki azok a káplánok, akiknek a fizetése ellátáson kívül nem éri el a havi 60 P-t?

Az egyház által tartott káplánok közül nem. Mert amely egyház a maga erejéből káplánt tart, az ennél mind magasabb fizetést ad. Sőt, vannak olyan helyek is, ahol olyan szép fizetést ad az egyház, hogy abból két káplán is megélne. Lakás, fűtés, világítás nem jelen-

tene differenciát, mert ahol egy káplán el tud lakni, ott el tud kettő is. Láttam is már olyan lelkipásztort, aki így két segédlelkésként tartott egyfizetésen s mind a kettő megélt, sőt még dolga is akadt mind a kettőnek. Kevés hely lehet ilyen, de ha az illető nagytiszteletű urak keresztülvihetnék ezt, újra kevesebb lenne két-három állásnélküli emberrel. Természetesen csak ha az említett 60 P-t elérné ellátáson kívül mindkét káplán fizetése, mert az se cél, hogy egy nyomorgóból kettőt csináljunk.

A kongruás káplántartó helyeken 36 P-t kap a lelkész is és segédlelkész is. Már most, ahol a lelkész átengedi a maga részét s ingyen ad ellátást, ott jól van minden. De ahol a lelkész nincs olyan anyagi helyzetben, hogy ezt megtegye, ott a segédlelkész fizetése ellátáson felül csak 36 P havonként. Ilyen esetben nem tartom lehetetlennek a segítséget.

Nem mondom, hogy mindenütt sikerülni fog, de sok helyen nem is történik erre kísérlet.

Végül a privát káplánok csoportja. Ezek között van a legtöbb, akinek az említett minimumot nem éri el a fizetése. Ily esetben azt kellene megakadályozni mindenképpen, hogy valaki úgy gondolkozzék, hogy minek fizessen én havi 60 P-t, mikor 30, 40 P-ért is akad káplán.

Mindezek csak felvetett gondolatok, melyeket nem tartok kivihetetleneknek, de könnyen kivihetőknek sem. Méltóztassanak gondolkodni ezeken.

Kiss Gyula.

KÜLÖNFÉLÉK

A kaposvári református gyülekezet fennállásának ötvenéves jubileumát október 31-én ünnepelte. Az ötven év előtti kis gyülekezet ma már a Dunántúl egyik legszebb gyülekezetévé fejlett. Örömmel üdvözljük!

A debreceni református egyetemi hallgatók Bethlen Gábor Körének belmissziói szakosztálya az idén is megkezdte az egyetemi istentiszteletek tartását. Az első istentisztelet november 8-án délelőtt 11 órakor a Kistemplomban volt, amikor dr. Révész Imre egyetemi tanár hirdette az igét.

Imaház és harangszentelés Taracközön. — A taracközi református szórvány tagjai imaházat építettek, harangot szereztek be s ezzel leányegyházzá alakultak. A felavató istentiszteleten Biki Ferenc máramarosugocsi esperes imádkozott, Bertók Béla kárpátaljai püspök pedig predikált és a folszentelést végezte.

A „Vásárosnaményi Református Nőegylet” folyó hó 1-én, vasárnap este 6 órai kezdettel tartotta idej első szeretetvendégségét a polgári iskola termében. A begyűlt adományokat a szegény családok karácsonyi felsegítésére fordítja.

Folyó hó 8-án, vasárnap délután 4 órakor ünnepélyes keretek között osztotta ki dr. Tom-

1568 veszteséget szenvedtek a zsidók harminc esztendő alatt. Ebből csak kevés, negyvenkilenc lett görög szertartású r. katolikus, míg a többi 1519 latin szertartású.

Ha csak a számokat nézzük, talán nem tűnik fel olyan soknak a zsidóból r. katolikusok lették száma, de bizonyára többnek fog látszani, ha észrevesszük, hogy a zsidókból bőven kárpótolta magát a róm. kath. egyház az 1817—43-ban protestánsra áttértek által okozott veszteségekért, amennyiben 1390 zsidó tért be hozzá és ugyanakkor a protestánsra áttértek száma 917 volt.

Ha a zsidóság vallásváltoztatásait tárgyaljuk, természetesen nem fogadjuk el az esetleges számítások alapjául a Fényes által megállapított, 1840. évre vonatkozó adatot a zsidóság számául az egész korszakra vonatkozólag, mert hiszen 1815-ben csupán 127,816-an éltek az ország területén. A különbség a 35 év alatt 114 ezer ember. Ha az évi szaporodásul az átlagos 3257-et fogadjuk el, akkor 1817-ben 166,900-nak kellett az ország zsidó lakosságának lennie. Az egész korszakra érvényes átlagnak ennek alapján a 200 ezres lélekszámot tekinthetjük.

Ennek az átlagos számnak az alapján most már megállapíthatjuk, hogy minden százezer zsidó közül évenként 26 változtatta meg a vallását, míg az egész korszak alatt százezer zsidóból 780·4-t szerzett meg a római katolikus egyház a maga számára.

Hasonlítsuk össze ezeket a zsidók veszteségét jellemző számokat a protestánsokéval és görögkeletiekével:

100,000 protestáns és görögkeleti közül, a visszatérőket nem számítva, róm. katolikusok lett 23·5, 100,000 zsidó közül 26.

Míg az egész korszakban ugyancsak 100,000 protestáns és görögkeleti közül 705·9, 100,000 zsidó közül 780·4 lett róm. katolikusok.

Tehát aránylag nagyobb veszteséget szenvedtek a zsidók, mint a protestánsok és görögkeletiek. S mikor megdöbbenve állunk meg ez utóbbi két vallás hatalmas veszteségei láttára a római katolicizmussal szemben, ugyanakkor — ezen fenti arányokat figyelembe véve — csodálkozva gondolunk azokra az újabban felmerült megállapításokra, melyek szerint az igazi magyarságot nem a protestánsok képviselik, mert azok már évszázadok óta mindenféle nemzetbeliekkel keveredtek s a zsidóság is hozzájuk tért át a legnagyobb mértékben s azok, kiknek ereiben a tiszta magyar vér folyik, a római katolikusok. Ezekhez a megállapításokhoz az eddig ismertett számok alapján csak annyit fűzhetünk, hogy Magyarországon 1848-ig zsidó nem tért ki protestánsra, míg a római katolikus egyház a zsidóságból nagyobb arányban nyert betérőt, mint a protestánsokból és görögkeletiekéből. Pedig ez utóbbiak is hatalmas veszteséget szenvedtek vele szemben. S míg a protestánsokhoz egyetlen zsidó sem tért ki,

addig a római egyházhoz 1519, mely szám körülbelül ugyanannyi családot is jelenthet.

A protestánsra és görögkeletivé áttérők száma csak hét évben haladta túl a zsidóból római katolikusra áttérők számát. Legtöbb zsidó az esztergomi egyházmegyében tért ki (458), míg ugyanott a protestánsra térők száma 227. Kevesebb, mint a fele amannak. Ezenkívül még tíz megyében kárpótolták a római egyházat a zsidók nagyobb mértékben, mint amennyi a veszteségük volt a protestánsokkal szemben. Nem találtatott egyetlen zsidó kitérő sem a körösi görög szertartású katolikus egyházmegyében.

vitéz Marton József.

(Vége köv.)

Káplánkérdés.

(II. cikk.)

Mielőtt a káplánkérdés megoldásáról és annak módozatairól szólnék, reflektálnom kell Szerkesztő úrnak előbbi cikkem végére írott azon megjegyzésére, hogy: „a cikknek több pontját erősen meg lehet kérdőjelezni.” Tudom és érzem ezt magam is. Sőt, azt is tudom, hogy más szemszögből nézve a dolgot, sok kitételemenek éppen az ellenkezőjét is lehetne bizonyítani. Így tudom azt is, hogy vannak magános káplánok, akik több fizetést kapnak, mint egyik-másik falusi lelképásztor, akinek még hozzá a családjáról is gondoskodni kell. Azt is tudom, hogy mindaz a sok kellemetlen körülmény, amelyet a káplánnyomorúság megfestésekor előbbi cikkemben leírtam, csak a legritkább esetben halmozódik össze egy embernek a rovására, a legtöbb esetben külön-külön jelenik meg. Az is természetes, hogy mindez átmeneti állapot, amely rendes állásba jutással előbb, vagy utóbb megszűnik. Még azt is tudom, hogy más pályákon is így, vagy ehhez hasonló módon kezdődik az élet. Csak nekünk egyet nem szabad soha elfelejtenünk. Azt, hogy a lelkészi testületbe tartozó segédlelkészt soha nem szabad olyan mértékkel mérni, mint más fiatalembert, aki világi pályán helyezkedik el. Én nem ismerek kettős morált, de hirdetem azt, hogy mégis csak nekünk lelképásztoroknak kell jó példával előljárni a világban s hogy ezt zavartalanul tehessük, soha nem szabad az ifjú káplánt olyan anyagi és erkölcsi veszedelmeknek kitenni, mint amilyenben — sajnos — forognak más pályák állás nélküli, vagy rossz állásban nyomorgó fiataljai. A segédlelkésztől *kell* többet kívánni minden téren, mint mástól, tehát *kell* neki külön lehetőséget adni, hogy külsőleg és belsőleg olyan légkörben élhessen, amelyben *képes* külön lenni a mai kor nagyon is elzúllott fiatalságánál. És ez legelső sorban nem az illető segédlelkész érdeke, hanem emiatt érdeke annak az egyháznak, amely a segédlelkész vállára palástot ad s amely egyháznak a jó hírneve, a külső tekintélye és belső

csányi Vilmos Pálné nagy adományát, amikor mintegy 40 család tagja részesült felsőruhában. Ugyanez alkalommal tartotta meg nagy érdeklődés mellett az évzáró és egyúttal tisztújító közgyűlést is dr. Tomcsányi Vilmos Pálné, fővédnöknő jelenlétében, kit Kelemen Gyula lelkész, az egyesület ügyvezető igazgatója köszöntött. Gáll Jánosné titkárnő tartalmas, szép jelentéséből értesültünk, hogy az egyesület az elmúlt évben mintegy 1000 pengő értékű segélyt osztott ki. Az egyesület hálás szívvel és köszönettel adózáván lemondó elnökének: Kántor Józsefnének, — új elnökké választotta dr. Máthé Bélánét, kinek működése elé jó reménységgel tekint a még intenzívebb szociális munkára felkészült és elszánt egyesület.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3473—1931. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom az 1932. év őszén és 1933. év február havában tartandó lelkészképzési vizsgálatok házi dolgozatainak tételeit a következőkben:

I. lelkészképzési vizsgálatra:

1. Keresztyén hittanból: A „sola gratia“ a különböző felekezetekhez való viszonyában.
2. Bibliai vallástörténetből: Az Idvezítő csodatételeinek ismertetése és kritikai elemzése.
3. Ó-szövetségi írásmagyarozatból: Izrael vallási képzetei a Sámuel-könyvekben.

E tételek közül a jelölt egyet kidolgozván, dolgozatát legkésőbb 1932 június 1-re, illetőleg az 1933 februárjában vizsgálatot tenni szándékozók 1932 november 1-re, a lelkészképző intézeti igazgatóhoz beküldeni tartozik. A dolgozat tisztán és olvashatóan írva, bekötve, a források megnevezésével nyújtandó be.

II. lelkészképzési vizsgálatra:

1. Értekezés a következő három tétel valamelyikéről:

a) A lelkigondozás tárgyköréből: „Három fejezet a lelkigondozásból: A szenvedő ember. A tévelygő ember. A bűnös ember.“

b) Egyháztörténelemből: „Egyetemes szellemi áramlatok a XVIII. (tizennyolcadik) század magyar protestantizmusában.“

c) Gyakorlati teológiából: „Zwingli, mint gyakorlati theologus (részletes kritikai jellemzése a valláspedagógia, homiletika, liturgia, kybernetika körébe tartozó művei alapján).“

2. Egyházi beszéd textusául: János Jelenésekről XXII. r. 20. v.

3. Gyakorlati biblíamagyarozat textusául: II. Sámuel XVIII. r. 1—33. vk.

4. Kátémagyarozatul: XXXIX. Úrnapja 104. kérdése.

Az 1. alatti értekezés külön s a 2., 3., 4. alattiak ismét külön, tehát a négy dolgozat két füzetben a fentebb I. alatt írt módokon és határidőig nyújtandó be az egyházkerületi lelkészi főjegyzőhöz. (Maklár Károly, Kunhegyes).

A dolgozatokkal egyidejűleg küldendő be a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz, illetőleg az egyházkerületi főjegyzőhöz 60 (hatvan) pengő vizsgálati és pecsét díj és 10 fillér kézbesítési díj is.

A dolgozatok beadásának határidejéhez a legszigorúbban ragaszkodom s meghosszabbításának csakis egyéenkénti kérelemre és kizárólag abban az esetben adok helyet, ha a jelölt orvosi bizonyítvánnyal, vagy egyéb hitelt érdemlő módon igazolja, hogy súlyos betegség, vagy ezzel egyenértékű „vis maior“ miatt volt képtelen dolgozatait a kellő időben benyújtani. Debrecen, 1931 november hó 2-án.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A földesi református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet a XI-ik számú, lemondás folytán megüresedett tanyai tanítói állásra. Javadalom: törvényszerű. Természetbeni lakás, kerttel. Kötelesség: vegyes VI. osztály vezetése, vasárnapi iskola vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Pályázhat férfi és nőtanító, férfitanító megválasztása esetén a levente-oktatást vállalni köteles, nőtanító pedig a kézimunkát. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 10-ik nap déli 12 órája. Állás azonnal elfoglalandó.

Földes, 1931 november 9.

Kiss Sándor
ref. lelkész.
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A *karcagi* református iskolaszék pályázatot hirdet négy üresedésben levő tanítói állásra. Kötelesség, fizetés, lakbér: törvényszerű. — Határidő: a „Néptanítók Lapjában“ való megjelenésétől számított nyolc nap. Állás 1932. évi január 1-én elfoglalandó. Pályázatok visszaküldésére válaszbélyeg melléklendő. *Református iskolaszék elnöke, Karcag.*

TARTALOM: A nagy kérdés. — vitéz Marton József: Vallásváltoztatások Magyarországon 1917—1856-ig. — Kiss Gyula: Káplánkérdés. — Különlék. — Hivatalos értesítés: Körlevél. Pályázatok.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

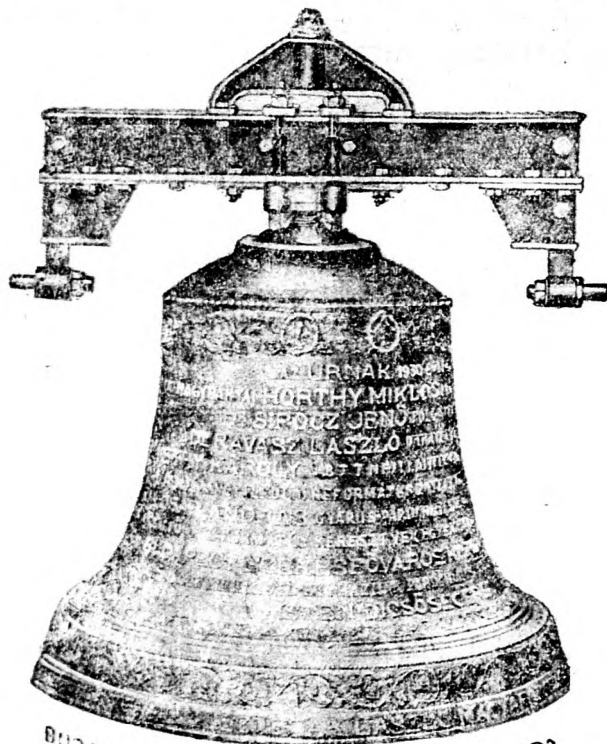
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÜR.
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése
Debrecen.
Alapította 1819-ben Sesztina János.
*
Kitünő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

**Fali olvasótáblák,
mozgatható betűk,
szemléltető képek.**

Ligárt M.: Fali olvasótáblák az ABC-hez, a
7 darab lap 3.—
a 7 darab vászonra felhúзва, akasztóval
ellátva 38.—

Vezérkönyvek.

Ligárt M.: Útmutató az Ábécéhez 3-20
Bodor D.: Tanácsadó az Ábécéhez 3-60
Ligárt M.: Beszéd- és értelemgyakorlatok
vezérkönyve, I—IV. o. 9-60
Ligárt M.: Magyar nyelvi vezérkönyv, II—VI. 10-40
Ligárt M.: Számítási vezérkönyv, I—VI. o. 10-40
Somorjai L.: Tornatanítási vezérkönyv, I—VI. 5-50
Szele M.: Vezérkönyv a vallástanításhoz . . 2-80

Népiskolai egységes vezérkönyvek.

Szerkesztik: Quint József és Kőrösi Henrik.

Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti
fejlődése. Quint József előszavával . . . 3—
Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai föld-
rajzi oktatás 4—
Quint—Stelly—Stolmár: A természeti és gazda-
dasági ismeretek tanítása a III—IV. osztá-
lyban 6-40
Quint—Drozdý: A beszéd- és értelemgyakorla-
tok tanítása az I. osztályban 9-20
Háros—Kőrösi: A magyar fogalmazás vezér-
könyve 4-40
Quint—Drozdý: A beszéd- és értelemgyakor-
latok tanítása a II. osztály számára . . 10—
Berwaldszky—Tsheik: A rajzoktatás vezér-
könyve. Sajtó alá rendezte: Luttor Ignác 16—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a beszéd- és
értelemgyakorlatokhoz 4—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a helyesírás
és magyar nyelvtan tanításához . . . 3-60
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a természet-
rajz, gazdaságtan és háztartástan tanítá-
sához 2-80
Biró K. L.: Gyakorlati példatár a fogalmazás
tanításához, II., III., IV. és V—VI. oszt.
együtt, osztályonként, á 1-20
Vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv
és utasítás, 1929. évi kiadás. (A református
Egyetemes Konvent kiadványa) 1-20
Straub—Vadász: A számolás és mérés tanítá-
sának vezérkönyve 4-80
Móczár M.: Vezérkönyv a természetrajz, gaz-
daságtan és háztartástan tanításához,
III—IV. oszt. számára 3—

**„MÉLIUSZ”
könyvkereskedés**

Debrecen, Ferenc József út 26.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931—2316